

**KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V BRNĚ
JEŘÁBKOVA 4, 602 00 BRNO**

Číslo jednací: KHSJM 08672/2022/BM/PRAV
Spisová značka: S-KHSJM 05951/2022

E-mailem

Vyřizuje: Mgr. Jana Kuklínková
Telefon: 541 126 462
E-mail: jana.kuklinkova@khsbrno.cz

V Brně dne 15. února 2022

Odpověď na žádost o informace

Dne 01.02.2022 byla Krajské hygienické stanici Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále jen „KHS JmK“) jako povinnému subjektu doručena Vaše žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), zaevidována pod č. j. KHSJM 05951/2022/BM/PRAV (dále jen „žádost“).

K Vaším jednotlivým otázkám uvedeným v žádosti (text kurzívou) KHS JmK sděluje následující:

1. Nesou školy, ředitelé škol a jejich zaměstnanci zodpovědnost za to, zda žáci ve škole nosí respirátory/roušky?

Ano. Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 26.01.2022 č.j.: MZDR 1515/2022-2/MIN/KAN (dále jen „MO MZ ČR“) v bodu I./1. věta první stanoví pro školy tuto povinnost:

„Dítěti v přípravné třídě základní školy a přípravném stupni základní školy speciální, žákovi základní školy, denní formy vzdělávání konzervatoře, denní formy vzdělávání střední školy nebo studentovi denní formy vzdělávání vyšší odborné školy (dále jen „škola“) umožní škola, školní družina nebo školní klub (dále také jen „školské zařízení“) osobní přítomnost na vzdělávání nebo při poskytování školských služeb pouze tehdy, pokud (...) c) po celou dobu poskytování vzdělávání nebo školských služeb v budově školy nebo školském zařízení nebo ve venkovním prostředí, není-li možné dodržet rozestupy alespoň 1,5 m od ostatních dětí, žáků nebo studentů, používá ochranný prostředek dýchacích cest, kterým je respirátor nebo obdobný prostředek (vždy bez výdechového ventilu) naplňující minimálně všechny technické podmínky a požadavky (pro výrobek), včetně filtrační účinnosti alespoň 94 % dle příslušných norem; děti a žáci do 15 let věku a žáci základní školy při vzdělávání nebo poskytování školských služeb v základní škole, školní družině nebo školním klubu, žáci nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia při vzdělávání na gymnáziu jsou oprávněni používat jako ochranný prostředek zdravotnickou obličejovou masku nebo obdobný prostředek naplňující minimálně všechny technické podmínky a požadavky (pro výrobek) normy ČSN EN 14683+AC, které brání šíření kapének.“

Ředitel školy je pak zodpovědný za řízení školy - viz § 164 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“).

2. Kdo nese zodpovědnost za to, že nenosí respirátor/roušku ve škole, v obchodě, ve všech uzavřených prostorech?

Osoba, které tuto povinnost ukládá aktuálně platné mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR

3. Můžou školy, ředitelé škol a jejich zaměstnanci s ohledem na bod č. 1, žákům, kteří respirátory/roušky nechtějí nebo nemohou nosit, nařizovat jejich nasazení, nebo je z tohoto důvodu dokonce vyřadit z prezenční výuky ?

Viz díkce MO MZ ČR bod I/1. písm. c) a ustanovení § 29 odst. 2 školského zákona, resp. ustanovení § 101 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

4. Jakým způsobem probíhá nařízení karantény dítěte ve školním vzdělávání (školy, školky)?
5. Jak se žák, případně kdokoliv jiný dozví o tom, že mu je nařízena karanténa?

Ad 4. + 5.

MO MZ ČR v bodu III. a následujících upravuje další postup v případě, že je výsledek preventivního antigenního testu provedeného ve škole pozitivní. Karanténu nařizuje pracovník příslušné krajské hygienické stanice či speciální trasovací callcentrum.

6. Který orgán je oprávněn vymáhat (v rámci správního řízení) dodržování mimořádných opatření nařízených MZ? Můžou to být školy, ředitelé škol, případně jiní zaměstnanci?

Orgány ochrany veřejného zdraví, Policie ČR, obecní policie a další orgány veřejné správy v rozsahu jejich věcné působnosti.

7. Co hrozí tomu, kdo si přisvojí pravomoc náležející orgánu ochrany veřejného zdraví? Může se tento dopustit trestného činu?

Trestný čin přisvojení pravomoci úřadu upravuje § 328 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Výklad právních norem z oblasti mimo působnost KHS JmK je mimo režim zákona č. 106/1999 Sb.

8. Podle výslovně jakého zákona jsou lidé nuceni nosit respirátory/roušky?

Domnívám se, že Ministerstvo se opírá o § 69 odst. 1 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, který mu umožňuje uložit zákaz nebo nařízení určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku. Ovšem jde pouze o neurčité obecné zmocnění, což je rozdíl vůči ostatním zmocněním, kdy zákon výslovně umožňuje zakázat či naopak přikázat výslovně uvedené činnosti uvedeným adresátům – např. zdravotnickým zařízením, provozovatelům divadelních představení. Navíc legalita se vztahuje nejen na individuální rozhodnutí (správní akty) veřejné moci, ale rovněž i na podzákoné právní předpisy (tzn. vyhlášky, nařízení), které její orgány vydávají. Ty musí být vydané na základě zákona a v jeho mezích.

K domněnkám se dle § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. nelze vyjádřit, lze poskytnout pouze existující informace ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 téhož zákona.

9. Existuje ústavní zásada, že nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá (čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Pakliže žádný zákon výslovně neumožňuje Ministerstvu zdravotnictví stanovit povinnost nošení roušek, je narušena tato ústavní zásada, která byla zavedena v reakci na totalitní období do roku 1989, kdy řada povinností byla stanovena pouhými podzákonými předpisy.

V případě roušek dokonce Ministerstvo zdravotnictví pro stanovení této povinnosti nepoužívá ani právní předpis, ale opatření obecné povahy (tzn., že tím je vyloučena rychlá kontrola Ústavním soudem v řízení o návrhu na zrušení právního předpisu, který může podat i skupina poslanců a senátorů, tedy i opozice).

U opatření obecné povahy sice není vyloučena kontrola Ústavním soudem zcela, ale je vázána na skončení řízení v rámci správních soudů, což může trvat i roky. Stanovení určité povinnosti opatřením obecné povahy místo vyhláškou ministerstva omezuje kontrolní práva opozice.

Není vyhlášen nouzový stav, stát je v normálním ústavním režimu. Proto musí tedy být dodržovány požadavky dané ústavou na ukládání povinností.

Dotaz zní tedy: Je těmito nařízeními porušována Listina základních práv a svobod?

K domněnkám se dle § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. nelze vyjádřit, lze poskytnout pouze existující informace ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 téhož zákona.

Pokud jde o povinnost nošení ochranného prostředku dýchacích cest, resp. zákonnost postupu Ministerstva zdravotnictví při vydání mimořádného opatření, KHS JmK připomíná, že Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 2 Ao 7/2021 – 157 ze dne 20.10.2021 neshledal na postupu Ministerstva zdravotnictví nic nezákonného a návrh na zrušení mimořádného opatření zamítl.

Mgr. Bc. Petra Kubišová v. r.
vedoucí oddělení
právního

Za správnost vyhotovení: Martina Válková

Rozdělovník:

Adresát

KHS JmK – spis